

Pressemeddelelse 23. februar 2012

Straffelovrådet: Domstolene følger Folketingets pejlemærker

Justitsminister Morten Bødskov har i går modtaget Straffelovrådets betænkning om samspillet mellem Folketinget og domstolene vedrørende strafudmåling. Betænkningen fastslår, at Folketinget i stigende grad fastlægger straffniveauet for de enkelte forbrydelser. Samtidig konkluderer Straffelovrådet, at domstolene følger Folketingets anvisninger.

Formanden for Straffelovrådet, landsretspræsident Bent Carlsen, har den 22. februar 2012 afleveret Straffelovrådets betænkning om samspillet mellem Folketinget og domstolene vedrørende strafudmåling til justitsminister Morten Bødskov.

Straffelovrådet konstaterer blandt andet, at Folketinget i stigende grad har gjort brug af muligheden for at fastlægge straffniveauet for forskellige forbrydelser, og at domstolene har fulgt Folketingets anvisninger, når domstolene idømmer straf i konkrete sager. Eksempelvis har Folketinget fastlagt udgangspunktet for strafudmålingen i voldtægtssager, og domstolene har ved idømmelse af straffen i konkrete voldtægtssager fastsat straffen på grundlag af dette udgangspunkt.

Det er Straffelovrådets opfattelse, at dette samvirke mellem Folketinget og domstolene om idømmelse af straf i konkrete sager er forløbet tilfredsstillende.

Justitsminister Morten Bødskov udtaler:

”Det er selvfølgelig tilfredsstillende, at Straffelovrådet konstaterer, at samspillet mellem Folketinget og domstolene fungerer i bedste velgående i Danmark. Det er en grundlæggende forudsætning for et demokrati og et retssamfund.

I vores demokrati er det således Folketinget, der beslutter, hvad det generelle straffniveau for forskellige typer af forbrydelser skal være. Og da vi samtidig er et retssamfund, er det domstolene, der fastsætter den helt konkrete straf i de enkelte straffesager.

Jeg forventer, at Straffelovrådets grundige og dybdeborende analyser kan bidrage til et fortsat harmonisk samarbejde mellem Folketinget og domstolene om den meget vigtige opgave, som det er at fastsætte en passende straf i hver enkelt sag.”

Baggrund

Justitsministeriet anmodede i 2009 Straffelovrådet om at overveje ”arbejdsdelingen” mellem lovgivningsmagten og domstolene vedrørende strafudmåling. Straffelovrådet skulle i den forbindelse overveje, på hvilken måde lovgivers ønske om at tilkendegive, hvordan straffen for visse lovovertrædelser bør være i typesituationer, mest hensigtsmæssigt kan udtrykkes med respekt for domstolenes rolle som den dømmende magt, der har den endelige afgørelse om skyld og straf i hver enkelt konkret sag. Straffelovrådet skulle endvidere overveje spørgsmålet om brug af særskilte forhøjede minimumsstraffe for visse forbrydelser.

Baggrunden for Straffelovrådets arbejde var, at der i de senere år i en række tilfælde havde været rejst spørgsmål om, hvor langt Folketinget bør gå med hensyn til at tilkendegive, hvordan domstolenes strafudmåling inden for strafferammen bør være, og om, hvordan sådanne tilkendegivelser i givet fald bør udformes.

Straffelovrådet har nu afsluttet sine overvejelser om disse spørgsmål og afgivet betænkningen **Strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole** (betænkning nr. 1531/2012). Af betænkningen kan navnlig fremhæves følgende:

Straffelovrådet peger på, at domstolenes idømmelse af straf i konkrete sager sker i overensstemmelse med de lovregler, som Folketinget har vedtaget.

I mangel af tilkendegivelser fra Folketinget i lovforarbejderne tager domstolene ved idømmelse af straf i en konkret sag navnlig udgangspunkt i tidligere praksis, så straffen er den samme under ens omstændigheder.

Domstolene bidrager til fastsættelsen af strafniveauet i forskellige typer af sager ved at fastsætte straffen i et stort antal konkrete sager, som med tiden udkrystalliserer sig i et mere eller mindre præcist strafniveau.

Rigsadvokaten har gennemført en række undersøgelser af retspraksis efter lovændringer, hvor Folketinget er kommet med tilkendegivelser om det fremtidige straffniveau. Rigsadvokaten har på alle områder på baggrund af undersøgelserne kunnet konstatere, at domstolene i konkrete sager har idømt straffe, der var i overensstemmelse med Folketingets tilkendegivelser.

Straffelovrådet konstaterer, at Folketinget i stigende grad har gjort brug af muligheden for at fastlægge straffniveauet for forskellige forbrydelser, og at domstolene ved idømmelse af straf i konkrete sager har fulgt Folketingets anvisninger.

For Straffelovrådet er det centrale spørgsmål, hvordan lovgivningsmagten kan give udtryk for ønskede straffniveauer inden for en strafferamme og samtidig give domstolene det nødvendige råderum til at udmåle straffen på grundlag af den enkelte sags konkrete omstændigheder.

Det er Straffelovrådets vurdering, at der er opnået gode erfaringer med, at Folketingets tilkendegivelser om straffniveauet i typesituationer eller normaltilfælde fremgår af *lovforarbejder*. Straffelovrådet kan derfor anbefale, at denne metode også fremover anvendes i de tilfælde, hvor Folketinget ønsker at give anvisninger om straffniveauet for en bestemt type forbrydelse.

Det er i den forbindelse Straffelovrådets vurdering, at brug af særskilte forhøjede minimumsstraffe i selve loven er et unødvendigt og samtidig et uhensigtsmæssigt middel for Folketinget til at give anvisninger om straffniveauet i typetilfælde. Straffelovrådet henviser til, at angivelser i lovens forarbejder er en bedre måde for Folketinget til at give anvisninger om straffniveauet i typetilfælde, og til, at brug af forhøjede minimumsstraffe i selve loven kan føre til, at domstolene i konkrete sager idømmer uforholdsmæssigt strenge straffe.

Straffelovrådet har endvidere overvejet visse andre ”modeller” for, hvordan Folketingets ønsker med hensyn til ændringer i straffniveauet for en given forbrydelse kan udtrykkes på en hensigtsmæssig måde. Hverken angivelser i selve lovtæksten eller i andre tilkendegivelser fra Folketinget er efter Straffelovrådets vurdering lige så egnede som angivelser i lovforarbejder.

Straffelovrådet har endelig overvejet spørgsmålet om information om rets- praksis vedrørende straffniveauet. Det er Straffelovrådets vurdering, at der bør tilstræbes et højt informationsniveau om straffniveauet på centrale forbrydelsesområder. Straffelovrådet fremhæver i den forbindelse blandt andet ordningen med pressekontaktdommere.

Der henvises i øvrigt til betænkningens *kapitel 1*, afsnit 3, som indeholder et resumé af betænkningen.

Hvad er Straffelovrådet?

Straffelovrådet blev nedsat som et stående udvalg ved Justitsministeriets brev af 3. oktober 1960 og har til opgave

- 1) efter Justitsministeriets anmodning at afgive indstilling om strafferet- lige lovgivningsspørgsmål og principielle spørgsmål vedrørende fastsættelsen af administrative bestemmelser af strafferetlig karakter og den praktiske gennemførelse af kriminalpolitiske foranstaltninger og
- 2) efter Justitsministeriets nærmere bestemmelse at medvirke i det in- ternationale strafferetlige samarbejde, herunder navnlig vedrørende det nordiske strafferetlige samarbejde.

Rådets medlemmer har ved betænkningens udarbejdelse været:

- Landsretspræsident Bent Carlsen (formand)
- Afdelingschef Ole Hasselgaard, Justitsministeriet
- Højesteretsdommer Poul Dahl Jensen
- Professor, lic.jur. Gorm Toftegaard Nielsen
- Advokat Jakob Lund Poulsen
- Politidirektør Johan Reimann
- Direktør William Rentzmann, Direktoratet for Kriminalforsorgen
- Rigsadvokat Jørgen Steen Sørensen (nu Folketingets Ombudsmand)

Eventuelle spørgsmål kan rettes til kommunikationschef Emil Melchior på telefon 40 37 67 37.